

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы
Иске Чаллы авыл жирлеге советы Каары

2019 нчы елның 11 нче июле

10 №

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы
«Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге
казна милке турыйндағы Нигезләмәне раслау турында

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Иске Чаллы авыл жирлеге башлыгы М.Г. Исхаковның «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге казнасы милке турыйндағы Нигезләмә турыйндағы мәгълүматын тыңлаганнан һәм фикер алышканнан соң, Россия Федерациясе Граждан кодексы, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге милкендә булган мөлкәт белән идарә итү һәм алар белән эш итү тәртибе турында Нигезләмә нигезендә, шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль казнасын тәшкил итүче мөлкәт белән идарә итүнен исәбен оештыру, аларның сакланышын тәэммин итү һәм нәтижәлелеген арттыру максатларында, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Иске Чаллы авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге казнасы милке турыйндағы Нигезләмәне (1 нче күшымта) расларга.
2. Әлеге каарны Татарстан Республикасы Хокукый мәгълүматын рәсми порталында һәм Әлки муниципаль районы Иске Чаллы авыл жирлегенең рәсми сайтында бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).
3. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә һәм 2019 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла.

Башкарылуын контролъдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Иске Чаллы авыл жирлеге башлыгы:

М.Г.Исхаков

Әлки муниципаль районның "Иске Чаллы авыл жирлеге" Советының 2019 нчы елның 11нче июлендәге 10 номерлы карарына Күшымта

Әлки муниципаль районның "Иске Чаллы авыл жирлеге" муниципаль берәмлек казнасы милке турында Нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

- 1.1. Элеге Нигезләмә Россия Федерациясе Граждан кодексы, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә эшләнгән һәм формалаштыруның максатларын, бурычларын, составын һәм чыганакларын, шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның Иске Чаллы «авыл жирлеге» муниципаль казнасы составына керүче муниципаль милекне исәпкә алу, идарә итү һәм идарә итү тәртибен билгели.
- 1.2. Нигезләмә Әлки муниципаль районның «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге казнасы милкенә кергән муниципаль милек белән идарә итү, аны формалаштыру, исәпкә алу, идарә итү һәм аның белән эш итү максатларын, бурычларын, тәртибен билгели (алга таба-Тәртип) Россия Федерациясе Финанс министрлыгының 2010 елның 1 декабрендәге 157н номерлы «Дәүләт хакимиите органнары (дәүләт органнары), жирле үзидарә органнары, бюджеттан тыш дәүләт фондлары белән идарә итү органнары, дәүләт фәннәр академияләре, дәүләт (муниципаль) учреждениеләре өчен бухгалтерлык исәбенең бердәм планын һәм аны куллану буенча Инструкцияне раслау турында» боерыгын (алга таба – 157н номерлы Инструкция) гамәлгә ашыру максатларында эшләнде.
- 1.3. Тәртиптә Әлки муниципаль районның «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль казна мөлкәте (алга таба – авыл жирлеге казнасы) составындагы объектлар (финанс булмаган активлар) буенча аналитик исәп алып бару кагыйдәләре, авыл жирлеге казнасы милкен тәшкىл итүче объектлар (финанс булмаган активлар) белән операцияләрне бюджет исәбендә чагылдыруның даими чагылышы билгеләнә.
- 1.4. Авыл жирлеге казнасы мөлкәте составындагы объектлар (финанс булмаган активлар) буенча аналитик исәпкә алу муниципаль унитар предприятиеләргә һәм муниципаль учреждениеләргә хужалык алып бару һәм оператив идарә хокукунда беркетелмәгән муниципаль милеккә карата гамәлгә ашырыла, шул исәптән:
- а) авыл жирлеге казнасындагы кучемсез милек (шул исәптән торак фонды объектлары);
  - в) казна мөлкәте составында житештерү булмаган активлар;
  - г) казна мөлкәте составында матди запаслар;
  - д) муниципаль милектә булган юридик затларның устав (жыелма) капиталына акцияләр (өлешләр, кертемнәр);
  - е) гамәлгә куючысы (катнашучысы) авыл жирлеге булган юридик затлар булган юридик затларны индивидуальләштерү чаралары һәм интеллектуаль эшчәнлек нәтиҗәләренә максус хокуклардан тыш хокукларга ия булу;
  - ж) муниципаль хокукый актлар нигезендә исәпкә алу объектларына кертелгән башка мөлкәт, шулай ук авыл жирлегенең муниципаль милкенде булган милек хокуклары.

2. Идарә һәм казна боерыкларының максатлары һәм бурычлары

- 2.1. Муниципаль казна районын формалаштыру, исәпкә алу, идарә итү һәм аның белән эш итүнен төп максатлары булып тора:
- 2.1.1. жирле үзидарәненең матди-финанс нигезләрен ныгыту;
- 2.1.2. муниципаль милектәге мөлкәтнен сакланышын тәэмин итү;
- 2.1.3. авыл жирлегендә булган һәм социаль-икътисадый үсеш өчен кулланыла торган кучемсез милекнен торышын арттыру һәм яхшыту;
- 2.1.4. авыл жирлеген социаль-икътисади үстерү өчен куллану;
- 2.1.5. Әлки муниципаль районы Иске Чаллы авыл жирлеге халкын тормыш өчен кирәkle товарлар һәм хезмәтләр белән тәэмин итү;
- 2.1.6. Әлки муниципаль районның Иске Чаллы авыл жирлеге территориясендә инвестицияләр жәлеп итү һәм эшкуарлык активлыгын стимуллаштыру;
- 2.1.7. гражданлык-хокукый килешүләр буенча авыл жирлеге йөкләмәләрен тәэмин итү;
- 2.1.8. жирле бюджет керемнәрен арттыру.

Мөлкәт белән идарә һәм аның белән эш иткәндә аталган максатларны тормышка ашыру өчен түбәндәгә урычлар хәл ителә:

- 2.2.1 казна һәм аның хәрәкәтен тәшкил итүче мөлкәтне объектлы исәпкә алу;
- 2.2.2.милекне саклау һәм арттыру;
- 2.2.3.муниципаль предприятиеләрнең финанс хәлен тотрыклыландыру, салым салуны оптимальләштерү;
- 2.2.4.авыл жирлеге милке объектларын торғызу өчен финанс чараларын туплау;
- 2.2.5.авыл жирлегенең муниципаль составындагы халық ихтыяжларын тәэммин итү өчен кирәkle милекне саклап калу,
- 2.2.6.муниципаль милекне файдалануның иң нәтиҗәле ысууларын ачыклау һәм куллану;
- 2.2.7.максатчан билгеләнеше буенча муниципаль милекне саклауга һәм куллануга контроль;
- 2.2.8.казнаның күчмә һәм күчемсез мөлкәте составы, аның техник торышы, бәясе турында дөрес мәгълүматны уз өченә алган мәгълүматлар базасын формалаштыру.

3.Казнаны формалаштыруның составы һәм чыганаклары булып мөлкәт тора.

3.1. Иске Чаллы авыл жирлеге казнасы составына Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның Иске Чаллы авыл жирлеге милкендә булган күчемсез милек объектлары керә, шулай ук муниципаль унитар предприятиеләргә хужалык алып бару хокуқында беркетмәгән, муниципаль учреждениеләргә һәм казна предприятиеләренә оператив идарә хокуқында беркетелгән Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның «Иске Чаллы авыл жирлеге» составына керүче жирлекләрнең муниципаль күчемсез милкенә дәүләт милке чикләүгә кадәр, шулай ук муниципаль учреждениеләргә һәм казна предприятиеләренә оператив идарә хокуқында бирелгән дәүләт милке чикләнә, шул исәптән:

- ликвидацияләнгән унитар предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең мөлкәт комплекслары;
- торак һәм торак булмаган биналар;
- торак йортларга кертелгән, әмма торак фонды объектлары булмаган биналар (торак булмаган биналар);
- социаль-мәдәни һәм көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, торак-коммуналь хужалык объектлары;
- биналарның милекчеләренең гомуми милкендәге күчемсез мөлкәтнең торак булмаган биналарында муниципаль өлеш;
- коммерция оешмаларында яки шәхси эшмәкәрләрдә арендага яки ышанычлы Идарәдә яки шәхси эшмәкәрләрдә булган күчемсез милек;
- район милкендә булган күчемле милек;
- жир кишәрлекләре.

Казнаны формалаштыру чыганакларына мөлкәт булып тора:

- 3.1.1. жирле бюджет акчалары хисабына яңадан төзелгән яисә сатып алынган;
- 3.1.2. юридик һәм физик затлар тарафыннан авыл жирлеге милкенә бушлай бирелгән;
- 3.1.3.муниципаль унитар предприятиеләрнең хужалык алып баруыннан төшереп калдырылган һәм муниципаль учреждениеләрнең оператив идарәсеннән алынган;
- 3.1.4.бетерелә торган (үзгәртеп корыла торган) муниципаль предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр;
- 3.1.5.Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хужасыз дип танылган;
- 3.1.6.муниципаль милеккә башка законны нигезләр буенча көргән;
- 3.1.7.муниципаль милеккә Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган башка нигезләр буенча көргән.

3.2.Мөлкәт авыл жирлеге казнасына әлеге нигезләмәнең 6 пунктта күрсәтелгән чыганаклар хисабына кертелә, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның Иске Чаллы авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе карапы нигезендә гамәлгә ашырыла, ул аны алга таба файдалану, аны карап тотуга һәм эксплуатацияләүгә акча бүләп бирү құләмен һәм тәртибен билгели.

3.3.Авыл жирлеге казнасының бюджет хисабы.

3.3.1.Авыл жирлеге казнасы составына кертелгән милек авыл жирлеге башкарма комитеты балансына тапшырыла. Авыл жирлеге башкарма комитеты хисап чорында казна объектларының торышы, бәясе үзгәрүен чагылдыручи аерым баланс алып бара. Казна милке авыл жирлеге Башкарма комитетының жыелма балансы активы составында чагыла.

Казна мөлкәтенең бюджет исәбе планы һәм аны куллану буенча инструкция нигезендә, казна объектларына керү, кучерү һәм китү буенча мәгълүматларны системалаштыру нигезендә башкарыла. Операция объектлар белән бюджет исәбендә мөлкәтнең хәрәкәте турында мәгълүмат көргән саен, әмма хисап айлык датадан да ким булмаган санда чагылдырыла.

Авыл жирлеге казнасы мөлкәтен исәпкә алу составы, сатып алу ысулы, бәясе, нигезләре һәм вакыты, мөлкәтнең тузуы, бюджет исәбенә алу турындағы закон таләпләренә туры килә торган башка мәгълүматлар, шулай ук

мөлкәтне файдалануга тапшыру буенча каарлар, милек белән эш итүнөң башка актлары, шул исәптән мөлкәтне казна составыннан төшереп калдыруга китерә торган белешмәләр керту юлы белән башкарыла.

3.4. Авыл жирлеге казнасы объектларының бәясен бәяләү түбәндәгә юл белән башкарыла:

- Дәүләт статистикасы органнарында, массакуләм мәгълүмат чараларында һәм маxсус әдәбиятта булган бәяләр дәрәжәсе турында мәгълүматлардан файдалану-финанс булмаган аерым объектларның бәясе турында эксперт бәяләмәләре;
- 01.01.2003 һәм 01.01.2007 елларга бюджет өлкәсенең төп фонdlарын яңадан бәяләү өчен расланган индексларга булган бәяне индексацияләү.

4.Бюджет исәбендә казна мөлкәтне белән операцияләрнең чагылышы.

4.1. Авыл жирлеге казнасын тәшкил итүче мөлкәт объектларын исәпкә алу өчен 0108000000 “Казна мөлкәтенең финанс булмаган активлары” исәбе билгеләнгән

Мөлкәт объектлары белән операцияләрне исәпкә алу өчен, матди төп фонdlар, матди булмаган төп фонdlар, житештерү булмаган активлар һәм матди запаслар киселешендә түбәндәгә счетлар кулланыла:

110851000 «Казнаны тәшкил кергән күчесез милек»;

110852000 «Казнаны тәшкил итүче күчмә мөлкәт»;

110854000 «Казнаны тәшкил итүче матди булмаган активлар»;

110855000 «Казнаны тәшкил итүче житештерү булмаган активлар»;

110856000 «Казнаны тәшкил итүче матди запаслар».

4.1.1. Финанс булмаган активлар объектларының беренчел бәясе дип, өстәмә үйиммәткә салым суммасын исәпкә алыш, аларны сатып алуга, өзөрләүгә (булдыруга) факттагы кертемнәр суммасы таныла.

Аларны алганды матди запасларның беренчел бәясе, бухгалтерлык исәбен алыш бару максатларында төзу аларның факттагы бәясе дип таныла.

Житештерү булмаган активлар объектларының беренче бәясе булып, аларны сатып алуга факттагы кертемнәр таныла, мона беренче тапкыр бухгалтерлык исәбенә кабул ителгән датага аларның базар бәясе таныла торган икътисади (хужалык) әйләнешкә кертелүче объектлардан тыш.

Бүләк итү шартнамәсе буенча алынган финанс булмаган активлар объектларының беренчел бәясе булып бухгалтерлык исәбенә алу датасына аларның агымдагы базар бәясе, аларны китерүгә, теркәүгә һәм кулланырга яраклы хезмәтләр күрсәтүгә бәйле хезмәтләр бәясен арттыру таныла.

Финанс булмаган активлар объектларының баланс бәясе барлык үзгәрешләрне исәпкә алыш (төзелеш, үзгәртеп кору, модернизацияләү, өлешчә бетерү, шулай ук финанс булмаган активлар объектларын яңадан бәяләү очракларында), аларның беренчел бәясе булып тора.

4.1.2. Башка гавами-хокукий белем бирү казнасыннан түләүсез кергәндә, район бюджеты акчалары хисабына объектлар сатып алганды финанс булмаган активлар объектлары «Казна мөлкәтенең финанс булмаган активлары» 010800000 счетында үйиммәти чагылышта чагылдырыла.

4.1.3. Казна милке объектларының инвентарь һәм аналитик исәбе төп чаралар, матди булмаган активлар, житештерү активлары һәм матди запасларның Бердәм счетлар планы һәм аны куллану инструкциясе белән билгеләнгән бухгалтерлык исәбе тәртибе нигезендә алыш барыла.

4.1.4. Казна мөлкәтне составында күчесез милек, Күчесез милек объектларын бюджет исәбенә алу берәмлеге булып инвентарь объект тора. 3000 сумга кадәр булган һәр муниципаль милек объектына, аның эксплуатацияләнүенә, запаста яки консервацияләнүенә карамастан, уникаль инвентарь номер бирелә.

4.1.5. Инвентар номеры 10 билгедән тора. Финанс булмаган активлар объектына бирелгән инвентарь номер аның казна составында булган чорда саклана. Бюджеттан исәптән төшерелгән мөлкәт объектларының инвентарь номерлары яңа кабул ителгән бюджет исәбенә бирелми.

3000 сумга кадәр бәядә файдалануга тапшырылган күчемле мөлкәт объектларының беренчел бәясе, алдан исәптәгэ 21 “Эксплуатациядә бәясе 3000 сумга кадәр булган төп акчалар” объектларны бер ук вакытта чагылдырып, баланс исәбенән төшереп калдырыла.

Әлеге активларны бетерү, куллану өчен яраксыз һәм торғызу мөмкин булмаганда башкарыла.

4.1.6. Авыл жирлеге казнасы объектларын аналитик исәпкә алу инвентарь карточкаларда алыш барыла (форма 0504031)

Мөлкәтне (финанс булмаган активларны) алу буенча операцияләрне исәпкә алу хужалык операциясенең әчтәлеге нигезендә алыш барыла: финанс булмаган активларны тартып алу һәм күчерү операцияләре журнальнда, башка операцияләр буенча журналда.

Мөлкәтне (финанс булмаган активларны) алу, күчеру буенча операцияләрне исәпкә алу финанс булмаган активларны табу һәм күчеру буенча операцияләр журнальында алыш барыла.

4.1.7. Казнаның исәпләнгән амортизациясе белән операцияләрне исәпкә алу өчен түбәндәгә счетлар кулланыла:

110451000 «Казна мөлкәте составында күчмәсез милекне амортизацияләү»;

110458000 «Казна мөлкәте составында күчмә милекне амортизацияләү»;

110454000 «Казна мөлкәте составында матди булмаган активларны амортизацияләү».

Оператив идарә итү (хужалык алыш бару) хокукуны туктату нигезендә авыл жирлеге казнасы составына кертелгән финанс булмаган активлар объектлары буенча амортизация соңғы хокук иясенең исәпкә алынган (исәпләп чыгарылган) суммалар күләмендә чагылдырыла;

Финанс булмаган активлар объектларына аларны муниципаль казна составына керту датасыннан амортизацияләнми.

Объектны авыл жирлеге казнасы мөлкәте составында булган чорда амортизация суммасын исәпләү һәм бер тапкыр исәпләү объектны оператив идарә итү хокукуны беркету нигезе буенча исәпкә алганда учреждение (хокук иясе) тарафыннан гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта күрсәтелгән исәп-хисап һәм амортизация суммасын бер тапкыр исәпләү аның башлангыч (баланс, калдык) хакы, объектның муниципаль казна реестрында күрсәтелгән башка бәясе һәм казна мөлкәте составында булу вакыты турындағы белешмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Казна милкен амортизацияләү операцияләре финанс булмаган объектларны табу һәм күчеру буенча ай саен журналда чагылдырыла.

4.1.8. Авыл жирлеге казнасы Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнары, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге норматив хокукий актлары белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш кулланыла.

4.1.9. Авыл жирлеге казнасы объектлары хосусыйлаштырылырга, килешу буенча арендага, ышанычлы идарәгә яки түләүсез файдалануга, залогка, саклауга тапшырылырга, Хужалык жәмгыятьләренең устав капиталаına өлеш буларак кертелергә, муниципаль унитар предприятиеләргә хужалык карамагына, муниципаль учреждениеләргә оператив идарәгә тапшырылырга, шулай ук Россия Федерациясенең Закон һәм норматив хокукий актлары нигезендә һәм Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районның «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең норматив хокукий актлары белән яраптырылып, башка гражданлык-хокукий килешүләр предметы булырга мөмкин.

4.1.10. Авыл жирлеге казнасы объектын кулланудан кергән аренда түләве һәм башка көрөнөр Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Иске Чаллы авыл жирлеге башкарма комитеты бюджетына күчерелергә тиеш.

5. Авыл жирлеге казнасының сакланышын һәм максатчан кулланышын контролдә тоту.

5.1. Казна милке килешу буенча йөкләмә белән йөкләнмәгән чорда, мондый милекне карап тоту һәм саклау бурычын жирле бюджет хисабына авыл жирлеге башкарма комитеты башкара.

5.1.1. Казна милкен исәпкә алу белешмәләренең дөреслеген тәэмин итү өчен казна мөлкәтен инвентаризацияләү башкарыла, аның барышында муниципаль милек объектларының булуы, аларның торышы тикшерелә һәм документлар белән раслана. Финанс булмаган активлар объектлары буенча инвентарьлаштыру тасвирламасы кулланыла (форма 0504087). Инвентаризациянең ешлыгы һәм тұлышыгы авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе белән билгеләнә.

5.1.2. Авыл жирлеге милкенә инвентаризация үткәрү мәжбүри:
еллык бухгалтерлык отчетын төзү алдыннан мөлкәтне арендага тапшырганда, сатканда;
муниципаль казнаның мөлкәт реестрын алыш бару өчен җаваплы затларны альштырганда;
муниципаль милектә булган мөлкәтне урлау, законсыз куллану яки бозу фактларын ачыклаганда;
табигый бәла-каза, янғын яисә башка гадәттән тыш хәлләр булган очракта; Россия Федерациясе законнарында каралган башка очракларда.

6. Бюджет хисаплылыгын төзү тәртибе.

6.1. Авыл жирлеге казнасы мөлкәте составындагы объектлар белән бухгалтерлык операцияләре Россия Федерациясе Финанс министрлыгының 28.12.2010 ел, №191н бөйрүгө белән расланган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары үтәлеше турында еллық, кварталлык һәм айлык хисап төзү һәм тапшыру тәртибе турында Инструкциядә билгеләнгән күләмдә һәм вакыт эчендә бюджет хисаплылыгында чагыла.

7. Милекнен авыл жирлеге составыннан алышы.

7.1. Авыл жирлеге казнасыннан алышнұту бәндәгә нәтижәдә башкарыла:

- муниципаль унитар предприятиеләргә һәм Әлки муниципаль районының муниципаль учреждениеләренә хужалык алыш бару һәм оператив идарә итү хокуқында аларны беркетү;
- объектларны федераль милеккә, Татарстан Республикасы милкенә, башка муниципаль берәмлек милкенә тапшыру;
- гражданлык-хокукый килешүләр қысаларында читләшүләр (хосусыйлаштыру, сату, бүләк иту, мена);
- суд карарларын үтәү;
- объектның һәлак булуы яки юк ителүе;
- объектка хокук югалту.

7.1.1 Әлеге Нигезләмәнең 7.1 пунктында күрсәтелгән очракларда авыл жирлеге казнасыннан чыккан объектларны төшереп калдыру Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Иске Чаллы авыл жирлеге Советы каары нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.2 Әлки муниципаль районының «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль казна мәлкәте составыннан төшереп калдыру, Әлки муниципаль районының «Иске Чаллы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке балансына тапшыру, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Иске Чаллы авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Йомгақлау нигезләмәләре

8.1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Иске Чаллы авыл жирлеге башкарма комитеты яки вәкаләтле орган дәгъва белән судка мөрәҗәгать итәргә хокуклы:

- объектларга муниципаль милек хокуқын тану һәм аларны законсыз биләүдән таләп иту;
- авыл жирлеге казнасы объектлары белән алыш-бирешләрнең дөрес булмавын тану;
- авыл жирлеге казнасы объектларын аренда түләве һәм аренда килешүләрен өзү буенча бурычларны түләтү;
- авыл жирлеге казнасына физик һәм юридик затларның хокуксыз гамәлләре аркасында килгән зыянны һәм башка зыяннарны каплау.
- әлеге Нигезләмәнең барлык үзгәрешләре һәм аңа өстәмәләр Әлки муниципаль районы Иске Чаллы авыл жирлеге Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә һәм рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.